

קריאת התורה לפרשת צו / שבת הגדול

פרשת צו

אונקלוס

א ומליל ייעם משה למימר: ב פקד
ית אהרן וית בנהוי למימר דא
אורייתא דעלתא היא עלתא
דמתוקרא על מדבחא כל ליליא
עד צפרא ואשתא דמדבחא תהא
יקרא בה: ג וילבש פהנא לבושין
דבוץ ומכנסין דבוץ וילבש על
בסרה ויפרש ית קטמא די תיכול
אשתא ית עלתא על מדבחא
וישונה בסטר מדבחא: ד וישלח
ית לבושהי וילבש לבושין
אחרניין ויפק ית קטמא
למברא למשריתא לאתר

[ו] א ויִדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: ב צו אֶת־אֶהֱרֹן וְאֶת־
בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תֹּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל* מִוְקְדָה
עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלֵּילָה עַד־הַבֶּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תֹּוֹקֵד בּוֹ:
ג וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בָד וּמְכַנְסֵי־בָד יִלְבֹּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהָרִים
אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ
וְשָׂמוּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ: ד וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלִבְשׁ בְּגָדִים
אַחֲרָיִם וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מַחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מְקוֹם

* מ' זעירא

רש"י

המחטה מן המאכלות הפנימיות ונותן ה בזמרו של כבש (ת"כ) ס' ד;
תמיד (כח): הדשן אשר תאכל האש את העלה. ועשאתה דשן מאורו;
דשן ירים טרומה ושמו אצל המזבח: [על המזבח. מלא איברים שעדיין
לא נתאכלו מחזיקין על המזבח לאחר שחטה גחלים אילך ואילך ונטל מן
הפנימיות שנאמר את העולה על המזבח (ת"כ) ס' ה; יומא מה: (ד) ופשט
את בגדיו. אין זו חובה אלא דרך ארץ, שלא ילכלך בהולאת הדשן בגדים
שהוא משמש בהן תמיד. בגדים שעל בהן קדרה לרבו אל ימוזג בהן כוס
לרבו, לכך ולבש בגדים אחרים. פחותין מהן (ת"כ) ס' ה; יומא כג: והוציא
את הדשן. ו הוציאו את הדשן כשהוא רבה ואין מקום למערכה מוליאו
משם ואין זה חובה בכל יום (תמיד כח) רבה הפירוש חובה בכל יום:

(ב) צו את אהרן. אין זו אלא לשון א זרו, מיד ולדורות. אמר רבי שמעון
ביותר לריך הכתוב לזרו במקום שיש בו חסרון כיס (ת"כ) לו פרשתא אה; קדושין
כט: זאת תורת העלה וגו'. הרי הענין הזה צל ללמד על הקטר חלבים
ואיברים שהיא כשר כל הלילה (מגילה כח). וללמד על הפסולין איזה חס עלה
ירד ואיזה חס עלה ב לא ירד, שכל תורה לרבות הוא צל לומר תורה אחת
לכל העולים ואפי' פסולין שאם עלו לא ירדו (ת"כ) שם פרשתא אה: הוא
העלה. למעט את הרובע ואת הגרבע וכיוצא בהן שלא היה פסולין בקדש
שנפסלו קודם שצאו לעזרה (שם ת; זכמים כז: (ג) מדו בד. היא הכתובה ומה
ת"ל ג מדו שחא כמדו (ת"כ) פרק ב; זכמים לה: על בשרו. ד שלא יהא
דבר חוץ צינתיס (ת"כ) שם ג; זכמים יע: והרים את הדשן. היה חותה מלא

בעל הטורים

ו (ב) צו את אהרן. מה כתיב לעיל מיניה, "לאשמה בה ... צו את אהרן". לומר שיהיו וריוין
בתורה ובמצות. שגגת תלמוד עולה ודון: משה לאמר צו את. סופי תבות למפרע תורה.
ציוה אותם שיעסקו בתורה: זאת תורת העלה הוא העלה. לומר, כל העוסק בתורת העולה
כאילו הקריב עולה: הקרבנות נקראו "אשה", והתורה נקראת "אש", שנאמר "הלוא כה דברי
כאש", מימינו אש דת למו", "ידת למו" אותיות תלמוד: הקרבנות נקראו לחם, "את קרבני
לחמי", ותורה נקראת לחם, "לכו לחמו בלחמי". כשם שאי אפשר לעולם בלא לחם כך אי
אפשר לעולם בלא תורה: (ג) מדו. ב' במסורת - "ולבש הכהן מדו בד"; "ויזאב חגור מדו
לבושו". שבגדי כהונה היו כעין בגדי מלחמה, וכן המעיל "כפי תחרא", ובזכותם היו מתגברין במלחמה: ושמו. בגימטריא ונבלע במקומו: (ד) אחרים והוציא. בגימטריא כהנים בעלי מומים,
שבעל מום כשר להוציא הדשן:

עיקר שפתי חכמים

א זכרו כמו שמנינו וזו את הושע וחזקה ואמנה. לזכות כדכתיב זו את בני ישראל גו' מערב עד בוקר
גו' לזכותיכם. וכאן לריך זכרו משום שהיו חסרון כיס להקריב בכל יום צ' כבשים: ב שהמזבח יקדש.
ופסולין ר"ל שהיה פסולס בקדש: ג ולא כתיב כתובה: ד על בשרו קאי אחרויהו, אכתובה ומכנסים:
ה דכתיב הכא אצל המזבח, ולעיל (א, עו) כתב אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן, אלמלא שהיתה צמורה:
ו ואין זה והרים את הדשן הכתוב לפי, ששם היה מרים בכל יום מהדשן המאכל על המזבח, וכאן מהצבור
צמורה כשהיה רבה על המזבח:

טְהוֹרִי: הַיְהִי אֲשֶׁר עַל-הַמִּזְבֵּחַ תִּזְכָּר-בוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבַעַר
עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֹצִים בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר וְעַרְךָ עָלֶיהָ הָעֹלָה
וְהַקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים: וְאִשׁ תָּמִיד תִּזְכָּר עַל-
הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה: ❖ ס וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה
הַקֶּרֶב אֹתָהּ בְּנֵי-אֶהֱרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל-פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ:
וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְקִמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשְׁמֵנָהּ וְאֵת
כָּל-הַלֶּבֶנָה אֲשֶׁר עַל-הַמִּנְחָה וְהַקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ רֵיחַ
נִיחֹחַ אֲזַכְּרֶתָהּ לִיהוָה: ט וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֶהֱרֹן
וּבָנָיו מִצֹּת תֹּאכַל בְּמָקוֹם קָדֵשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל-מוֹעֵד
יֹאכְלוּהָ: י לֹא תֵאָפֶה חֹמֶץ חֶלְקִים נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשִּׁי
קָדֵשׁ קָדָשִׁים הוּא בַחֲטָאֵת וּכְאֲשֶׁם: יא כָּל-זֶכֶר בְּבָנֵי
אֶהֱרֹן יֹאכְלֶנָה חֶק-עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשִּׁי יְהוָה כָּל
אֲשֶׁר-יִגַע בָּהֶם יִקְדָּשׁ: ❖ פ

שני יב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: יג זֶה קָרְבַּן אֶהֱרֹן
וּבָנָיו אֲשֶׁר-יִקְרִיבוּ לִיהוָה בְּיוֹם הַמִּשְׁחָח אֹתוֹ עֲשִׂירַת הָאָפֶה סֹלֶת מִנְחָה

סיהא עשרון שלם צבת אחת צשעת קמילה (פ"כ סס ה): בקמצו. כ שלא יעשה
מדה לקומץ (יומא מו:). מסלת המנחה ומשמנה. ל מכלן שקומץ ממקום
שנתרצה שמנה (סוטה ס:). המנחה. גלה תהא מעורבת בלחמך (פ"כ סס:). ואת
כל הלבונה אשר על המנחה והקטיר. שמלקט את לבונה לאחר קמילה
ומקטירו (פ"כ סס; סוטה סס:). ולפי שלא פירש כן אלף בלחמך מן המנחות בזיקרא
(לעיל צ:). הולך לגנות פרשה זו לכלול כל המנחות כמשפטן:
(ט) במקום קדוש. ו (ז) ואיזהו, בחצר אהל מועד: (י) לא תאפה חמץ
חלקם. אף שקדים אסורים בחמץ (מנחות נה:). בחטאת ובאשם. מנחת מושל
הי היא ג כחמאת, לפיכך קמלה שלא לשמה פסולה. מנחת נדבה הרי היא
כאשם, לפיכך קמלה שלא לשמה כשרה (פ"כ פרק ג:; זכחים יא:). (יא) כל זכר
אפי' צעל מוס. למה נאמר, אם לאכילה הרי כבר אמור לחם אלהיו מקדשי
הקדשים וגו' (להלן כא:כג) אלף לרבות צעלי מומין. ל למחלוקת (פ"כ סס; זכחים
קצ:). כל אשר יגע וגו'. קדשים קלים או חולין שיגעו בה ויצלעו ממנה (פ"כ
פרק ג:; זכחים לז:). יקדש. להיות כמוה שאם פסולה יפסלו ואם כשרה יאכלו. ע
כחומר המנחה (סס:). (יג) זה קרבן אהרן ובניו. אף ההדיוטות מקריבין
עשירית האופה ציוס שהן מתחנכין לעבודה אזל כהן גדול בכל יום שנאמר פ

בעל הטורים
(ה) והאש ג' במסורת - "והאש על המזבח": "והאש ירדה מהשמים": "והאש יצאו והאש
תאכלם". רמז למאן דאמר שמתו נדב ואביהווא על שהורו (הלכה) לפני רבם, ואמר, אף על פי
שנתרצה מן השמים מצוה להביא מן ההריוט. והו' "והאש ירדה מהשמים", אף על פי כן
"והאש על המזבח תוקד בו", שצריך להביא מן ההריוט. על כן "והאש יצאו" שהורו באש
"והאש תאכלם": והאש על המזבח תוקד בו. שהוא כמו סולם למלאכים לעלות, כענין
שנאמר "ויעל מלאך ה' בלהב המזבח". וכן ביחזקאל "והנה ששה אנשים... ויעמדו אצל מזבח
הנחשת", ועל כן היה נחשת, על שם "ונוצצים כעין נחשת קלל". אבל מובח פנימי כנגד
שכינה, דכתיב "רדיו גלילי זהב". ולכן כל דם אם נכנס בפנים לא תאכל אותה החטאת, שאין
אכילה למעלה: (ט) בחצר. בגימטריא זו העורה: (י) (לא) תאפה חמץ חלקם. טופי תבות
מצה. שלא תאפה אלא מצה: (יג) זה קרבן אהרן ובניו. בגימטריא זהו מחצה לאהרן ומחצה
לבניו: עשירית. בגימטריא עשרון שלם. שהיה מביא עישרון שלם וחורו. ומביא מחצה בבקר
ומחצה בערב. "מחציתה" בגימטריא מחצה משלם.

(ה) והאש על המזבח תוקד בו. ריבה כאן יקידות הרבה, על מוקדה (ולעיל
פסוק צ) ואש המזבח תוקד צו (סס) והאש על המזבח תוקד צו, אש תמיד תוקד על
המזבח (להלן פסוק ו) כולן נדרשו צמס' יומא (מה). שנחלקו רבותינו צמנין
המערכות שהיו שם (פ"כ סס יא; יומא מג:). וערך עליה העולה. עולת תמיד היא
תקדים וזמין שלא יהא דבר קודם על המערכה לתמיד של שחר ת"ל העולה עולה
ראשונה (פסחים נח:). חלבי השלמים. אם יצאו שם שלמים. ורבותינו למדו
מכאן, עליה, על עולת הזוקר, ז השלם כל הקרבנות כולם. מכלן שלא יהא דבר
מאוחר לתמיד של צין מערבים (פסחים סס:). (ו) אש תמיד. אש שנא' צה תמיד,
היא שמדליקין בה את הנרות, שנא' צה להעלות נר תמיד (שמות כז:כ) אף היא מעל
המזבח החילון תוקד ויומא מה: לא תבבה. המכבה אש על המזבח עובר ח
בשני לאוין: (ז) וזאת תורת המנחה. תורה אחת לכולן להטעינן שמן ולבונה
האמורין צענין (פ"כ פרשת צו:). שיכול אין לי טעונות שמן ולבונה אלף מנחת
ישראל שהיא נקמלת. מנחת כהנים שהיא כליל מנין, ת"ל תורת שם צ: הקרב
אותה. היא ט הגשה בקרן י דרומית מערבית (סס ד; מנחות ט:). לפני ה'. הוא
מערב שהוא לזד אהל מועד: אל פני המזבח. הוא הדרוס שהוא פניו של מזבח
שהכבש נתון לאותו הרוח (פ"כ סס, סוטה יד:). (ח) [והרים ממנו. מהמחומר,

עיקר שפתי חכמים
ז ד"ה השלמים מיותר ולמה לא כתיב חלבי חלבי שלמים. לכך דרשי אותו משלשן השלמה: ח כי שתי פעמים
כתיב בקרא לא תבבה: ט אכל לא נולל לפרש הקרב כמו הקטר, דהקטרת הקומץ כתיב לקמן והקטיר
המזבח: י ומפרש רש"י מיד צעמו צהדבור לפני ה' הוא מערב, ואל פני המזבח הוא לרום, אלמא דהיינו
קרב מערבית דרומית: ב מדכתיב בקומלו ולא מלא קומלו מוכח דצענין ציד: ל דל"כ ל"ל ומשמנה הא
כבר כתיב שהשמן מעורב עם הסולת. אלף וי"ו ומשמנה הוא וי"ו הביאור, כאילו אמר כתיב מקום קומלו,
זה ומשמנה: מ ואלף"ג דכתיב בחזר אהל מועד מפורש, צה במקום קדוש לרבות הלשכות הכניות בחול
ופתוחות לקודש שכתיב לאלילת המנחה: ג דכתובת כתיב היא כתיבה תהא. אכל צהשם לא כתיב היא
אלף לאחר הקטרת אימורים, והוא שלמו שלא הקטירו אימוריו כשר: ס שנוטלים חלק מהמנחה עם
התמימים: ע היינו לפנים מהקלעים ליום ולילה: פ ומנחה תמיד הכתוב בקרא מוכח רק על אהרן
המטות, אכל בניו ההדיוטים אין מקריבין רק ציוס מוכס, ובקרבן הוה שוין אהרן ובניו:

תָּמִיד מִחֲצִיתָהּ בַּבֶּקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב: יד עַל־מַחְבַּת
 בִּשְׁמֵן תַּעֲשֶׂה מְרֻבֶּכֶת תְּבִיאָנָה תִּפְיֵנִי מִנַּחַת פְּתִים
 תִּקְרִיב רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה: טו וְהִכְהִין הַמְּשִׁיחַ תַּחֲתֵיו מִבְּנֵי
 יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֶק־עוֹלָם לַיהוָה כִּלְיֵל תִּקְטֹר: טז וְכָל־מִנַּחַת
 כִּהֵן כִּלְיֵל תִּהְיֶה לֹא תֹאכַל: פ

יז וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: יח דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו
 לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחֻטָּאת בְּמָקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחֹט הָעֹלָה
 תִּשְׁחֹט הַחֻטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא: יט הִכְהִין
 הַמְּחַטָּא אֹתָהּ יֶאֱכֹלָנָה בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ תֹּאכְלֵהּ בַּחֲצַר אֹהֶל
 מוֹעֵד: כ כָּל אֲשֶׁר־יִגַּע בַּבְּשָׂרָה יִקְדָּשׁ וְאֲשֶׁר יִזַּח מִדְּמָה
 עַל־הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזַּח עָלֶיהָ תִּכְבֵּס בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ: כא וְכָל־
 חֲרָשׁ אֲשֶׁר תְּבַשְׁלֶבּוּ יִשְׁבֹּר וְאִם־בְּכָלִי נִחַשְׁתָּ בְּשִׁלְהָ
 וּמִרְק וְשִׁטֹּף בְּמֵיִם: כב כָּל־זָכָר בְּכַהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ
 קֹדְשִׁים הוּא: כג וְכָל־חֻטָּאת אֲשֶׁר יוֹבֵא מִדְּמָה אֶל־אֹהֶל
 מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֹאכַל בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף: פ

[ז] א וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשָׁם קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא: ב בְּמָקוֹם
 אֲשֶׁר יִשְׁחֹטוּ אֶת־הָעֹלָה יִשְׁחֹטוּ אֶת־הָאֲשָׁם וְאֶת־דָּמּוֹ
 יִזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ג וְאֵת כָּל־חֲלָבּוֹ יִקְרִיב מִמֶּנּוּ

תִּדְרִיא פְּלִגּוּתָהּ בַּצִּפְרָא
 וּפְלִגּוּתָהּ בְּרִמְשָׁא: יד עַל
 מִסְרִיתָא בְּמִשַׁח תַּתְעַבֵּד
 רְבִיכָא תִּינְתָנָה תּוּפִינֵי מִנַּחַת
 בְּצוּעִין תִּקְרַב לְאֶתְקַבְּלָא
 בְּרַעוּא קָדָם יי: טו וְכִהְנָא
 דִּיתְרַבָּא תַּחֲתוּהֵי מִבְּנֵי
 יַעֲבֵד יִתָּה קָיָם עֲלֵם קָדָם יי
 גְּמִיר תַּתְּסִק: טז וְכָל מִנַּחַתָּא
 דְּכִהְנָא גְּמִיר תְּהִי לֹא תִתְאָכַל:
 יז וּמְלִיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימֵר:
 יח מְלִל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנֵי
 לְמִימֵר דָּא אֲוִרִיתָא דְּחֻטָּאתָא
 בְּאַתְרָא דִּי תִתְנַבֵּס עֲלֶתָא
 תִּתְנַבֵּס חֻטָּאתָא קָדָם יי קֹדֶשׁ
 קוּדְשִׁין הִיא: יט כִּהְנָא דְּמַכְפֵּר
 יִתָּה (כ"א בְּדִמָּה) יִכְלֵנָה בְּאַתְרֵי
 קֹדֶשׁ תִּתְאָכַל בְּדִרְתָּ מִשְׁכַּן
 וּמִנָּא: כ כָּל דִּי יִקְרַב בְּבִסְרָה
 יִתְקַדֵּשׁ וְדִי יִזַּח מִדְּמָה עַל לְבוּשׁ
 דִּי יִזַּח עָלֶיהָ תִּכְבֵּס בְּאַתְרֵי קֹדֶשׁ:
 כא וּמִן דְּחֻטָּא דִּי תִתְבַּשְׁלַבּוּ
 יִתְבַּר וְאִם בְּמִנָּא דִּינְחָשָׁא
 תִּתְבַּשְׁלַבּוּ וְיִתְמַרְק וְיִשְׂתַּשֵּׁף
 בְּמֵיִם: כב כָּל דְּזָכָר בְּכַהֲנָיָא
 יִכּוּל יִתָּה קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הִיא:
 כג וְכָל חֻטָּאתָא דִּי מִתְעַל מִדְּמָה
 לְמִשְׁכַּן וּמִנָּא לְכַפֵּרָא בְּקוּדְשָׁא
 לֹא תִתְאָכַל בְּנִירָא תַתּוּקָד: כא וְדָא
 אֲוִרִיתָא דְּאֲשָׁמָא קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין
 הוּא: ב בְּאַתְרָא דִּי יִכְסוּן יִת
 עֲלֶתָא יִכְסוּן יִת אֲשָׁמָא וְיִת
 דְּמָה יִזְרֹק עַל מִדְּבָחָא סְחוּר
 סְחוּר: ג וְיִת כָּל תְּרַבָּה יִקְרַב מִמֶּנּוּ

(פ"כ פרשתא ד:ז; זכמים לז): ואשר יזה מדמה על הבגד. ואם הוא מדמה על
 הבגד א' אותו מקום דם הבגד אשר יזה עליה תכבס בתוך העזרה (פ"כ פרק ז; ז;
 זכמים לג): אשר יזה. יח נזה כמו ולא יטה לרחץ מנלם (ויז טו:כט) יח נטוי:
 (בא) ישבר. לפי שהזליעה שנזלעת בו נעשה נותר, והוא הדין לכל הקדשים (פ"ז
 עו:). ומרק. לשון תמרוקי הנשים (אסתר ז:יז) אשקורי"ר זלעז: ומרק ושטף.
 לפלוט את זליעתו אזל כלי חרס למדך הכתוב כאן שאינו יולא מידי דפיו לעולם
 (פסחים לז:). (בב) כל זכר בכהנים יאכל אותה. הא למדת שהמחטא אותה
 האמור למעלה (פסוק יט) לא להזיף שאר הכהנים אלא להזיף את שאינו ראוי
 לחטוי: (בג) וכל חטאת וגו'. שאם הכנים מדם חטאת החלוונה לפנים פסולה
 [ובל. לרבות שאר קדשים:] (פ"כ פרק ח:א; זכמים פג:). (א) קדש קדשים הוא.
 הוא קרב ב' ואין תמורתו קרבה (פ"כ פרשתא ה:ז): (ב) [ישחטו. ריבה לנו
 חטיות הרבה לפי שמלינו אשם בזכור נא' ישחטו רבים ותלאו בעולה להציא
 טולת זכור לנפשו:] (ג) ואת כל חלבו וגו'. עד כאן לא נתפרשו אימורין באשם
 לכך הולך לפרשם כאן אזל חטאת זכר נתפרשו זה צפרשת ויקרא (לעיל צפרק ד):

בעל הטורים
 (יד) מורבבת. בגימטריא רחתי. שחולטין אותה ברוחתי כל צרכה: ז (א) וזאת תורת
 האשם. חמש פעמים כתיב "אשם" בפרשה. כנגד חמשה אשמות וראים:

לרבות בעלי מומין, כדלעיל. וראה לרבות בעלי מומין שראויין לאכול לאלתר משא"כ טמא וטב"ו שאין ראויין לאכול עד אחר טהרתן, לכן בא למעטן: א מדכתיב אשר יזה עליה, ר"ל על מקום שהיה ולא כל הבגד:
 ב מ"מ חל עליה קוטפה שטרפה עד שסתפחז ומתכר ודמיה יפלו לנדבת המזבח:

מנחה תמיד וגו' והכהן המשיח תחתיו מצניו וגו' חק עולם (פ"כ פרשתא ג:ג-ג;
 מנחות נא:). (יד) מרובבת. חלוטה זרותחין כל לרכה (פ"כ פרק ד:ו): תפינו. צ
 אפוייה אפיות הרבה, שאחר חליטתה אופה בתנור וחוזר ומטונגה במחבת ומנחות
 כ:): מנחת פתים. מלמד שטעונה פתיתה וולא פתיתה ממש צליטין ופרורין לפי
 שאינה נקמלת אלא כופלה לגסים וחוזר וקופלה לארבעה שתי וערב ואינו
 מצדיל, וכן מקטיר לאשים (פ"כ עס; מנחות עה:). (טו) המשיח תחתיו מבניו.
 ק המשיח מצניו תחתיו: כליל תקטור. אין נקמלת להיות שיריה נאכלין אלא
 כולה כליל, וכן: (טז) כל מנחת בהן. ר של נדבה: כליל תהיה. כליל, כולה
 שוה ש לגזוה: (יט) המחטא אותה. העוזב עבודותיה שהיא נעשית חטאת
 על ידו: המחטא אותה יאכלנה. הראוי לעבודה, ת ילא טמא צשעת זריקת
 דמים שאינו חולק בצער. ואי אפשר לומר שאוסר שאר כהנים באכילתה חוץ מן
 הזורק דמה, שהרי נאמר למטה כל זכר כהנים יאכל אותה (להלן פסוק כז;
 זכמים לה-לט:). (ב) כל אשר יגע בבשרה. כל דבר אוכל אשר יגע ויצלע
 ממנה: יקדש. להיות כמוה אם פסולה תפסל ואם היא כשרה תאכל כחומר שזה

עיקר שפתי חכמים
 צ והיה ראוי להיות תאפה או תפסה וכתוב תפינו, כתב רש"י כי בא לדרש, ותחלק את התיבה לגסים
 וכאילו כתיב תאפה נאה. כי כאשר תהיה מרובבת, וזה חלוטה זרותחין, חוזר ומטונגה כדי שתאפה היטב:
 ק כי לפי משמעות הכתוב נוכל לפרש באותה המנחה יעשה אותה תמיד בן הכה"ג, לכך עינה רש"י וסירם
 הכתוב כי רק הכהן המשוח תחתיו יעשה: ר כי וכל מנחת כהן הנאמר בקרא בא לרבות אף מנחת נדבה: ש מדכתיב לא תאכל:
 לרבות בעלי מומין, כדלעיל. וראה לרבות בעלי מומין שראויין לאכול לאלתר משא"כ טמא וטב"ו שאין ראויין לאכול עד אחר טהרתן, לכן בא למעטן: א מדכתיב אשר יזה עליה, ר"ל על מקום שהיה ולא כל הבגד:
 ב מ"מ חל עליה קוטפה שטרפה עד שסתפחז ומתכר ודמיה יפלו לנדבת המזבח:

את האליה ואת החלב והמכסה את הקרב: ואת שתי
 הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הפסלים ואת
 היתרת על הכבד על הכלית יסירנה: והקטיר אתם
 הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא: וכל זכר
 בבהנים יאכלנו במקום קדוש יאכל קדש קדשים
 הוא: כחטאת כאשם תורה אחת להם הכהן אשר
 יכפר בו לו יהיה: והכהן המקריב את עלת איש עור
 העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה: וכל מנחה אשר
 תאפה בתנור וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן
 המקריב אתה לו תהיה: וכל מנחה בלולה בשמן
 וחרבה לכל בני אהרן תהיה איש באחיו: פ

שלישי יא וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה:
 אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות
 מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן
 וסלת מרבכת חלת בלולת בשמן: על חלת לחם
 חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו: והקריב
 ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליהוה לכהן הזרק
 את דם השלמים לו יהיה: ובשר זבח תודת שלמיו

ית אליה וית תרבא דחפי ית
 גנא: וית תרתין כלין וית תרבא
 די עליהן די על גססאי וית
 חצרא דעל כבדא על פליתא
 יעדנה: הויסק יתהון פהנא
 למדבחה קרבנא קדם יי
 אשמא הוא: וכל דכורא
 בכהנאי יכלנה באתר קדיש
 יתאכל קדש קודשין הוא:
 וכחטאתא כאשמא אורייתא
 חדא להון פהנא די יכפר בה
 דילה יהא: והכהנא דמקרב ית
 עלת גבר משך עלתא די יקרב
 לכהנא דילה יהא: וכל מנחתא
 די תתאפי בתנורא וכל
 דתעבד ברדתא ועל מסריתא
 לכהנא דמקרב יתה דילה תהא:
 וכל מנחתא דפילא במשח
 ודלא פילא לכל בני אהרן תהי
 גבר פאחיה: ונדא אורייתא
 דנקסת קודשאי די יקרב קדם
 יי: אם על תודתא יקרבנה
 ויקרב על נקסת תודתא גריצן
 פטירין דפילן במשח ואספוגין
 פטירין דמשיחין במשח וסלתא
 רביכא גריצן דפילן במשח:
 על גריצן דלחם חמיע יקרב
 קרבנה על נקסת תודת (נקסת)
 קודשיה: ויקרב מנה חר מכל
 קרבנא אפרשותא קדם יי
 לכהנא דזרק ית דם נקסת
 קודשאי דילה יהא: וובסר
 נקסת תודת (נקסת) קודשיה

והולכי מדבריות וחזשי בית האסורים וחולה שנתפאל שהם לריכין להודות,
 שכתוב בהן יודו לה' חסדו ונפלאותיו לפני אדם, ויזבחו זבחי תודה (תהלים
 קצ:כא-כג) אם על אהת מאלה נדר שלמים הללו, שלמי תודה הן וטעונות
 לחם האמור בענין ואינן נאכלין אלא ליום ולילה כמו שפורש כאן: והקריב
 על זבח התודה. ארבעה מיני לחם. חלות ורקיקין ורצוכה שלשה מיני מלה,
 וכתוב על חלת לחם חמץ וגו' (פסוק יג). וכל מין ומין עשר חלות כך שפורש
 במנחות (עו). ושישורן חמץ שאין ירושלמיות שהן שש מדבריות, עשרים עשרון
 (שס עו): מרבכת. לחם חלוט צרותמין כל לרכו כ: (יג) וקריב קרבנו על
 זבח. ל מגיד שאין הלחם קדוש קדושת הגוף ליפסל צינולא וטבול יוס ומלאכת
 לחולין צפדין עד שיחטט הזבח (ת"כ פרק יא:יג; מנחות עת: (יד) אחד מכל
 קרבן. לחם אחד מכל מין ומין יטול תרומה לכהן העובד עבודתה, והשאר
 נאכל לבעלים. ובשורה לבעלים חוץ מחזה ושוק שזה, כמו שפורש למטה
 מנפת חזה ושוק בשלמים (פסוקים כט-לז) והתודה קרויה שלמים: (טו) ובשר
 זבח תודת שלמיו. יש כאן רבויין הרבה, לרבות חטאת ואשם ואיל ניזר
 וחגיגת ארבעה עשר שיהיו נאכלין ליום ולילה (ת"כ פרק יב:א; זבחים לו):

את האליה. לפי שאשם אינו בא אלא חיל או כבש, ואיל וכבש נתרבו באליה
 (לעיל ג:טו): (ה) אשם הוא. עד שינתק שמו ממנו. לימד על ג אשם שמתו בעליו
 או שנתכפרו בעליו, אש"פ שנתק להיות דמיו עולה לקיץ המזבח, אם שחטו
 סתם אינו כשר לעולה קודם שנתק לרעה (תמורה יח.). ואינו בא ללמד על האשם
 שיהא פסול שלא לשמו כמו שדרשו הוא הכתוב בחטאת (לעיל ד:כד), לפי שאשם
 לא נא' בו אשם הוא אלא לאחר הקטרת אימורין והוא עלמו שלא הוקטרו
 אימוריו, ד כשר (זבחים י:). (ו) קדש קדשים הוא. זבחת כהנים הוא נדרש:
 (ז) תורה אחת להם. ה צדק זה: הכהן אשר יכפר בו. הראוי לכפרה חולק
 בו פרט ו לטבול יוס ז ומחוסר כפורים ואונן (ת"כ פרק ע"א: (ח) עור
 העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה. פרט לטבול יוס ומחוסר כפורים ואונן
 ח שאינן חולקים בעורות (זבחים קג: (ט) לכהן המקריב אתה וגו'. יכול לו
 לצדו, ת"ל לכל בני אהרן תהיה. יכול לכולן, ת"ל לכהן המקריב. הא כיצד, ו
 לזכי אז של אחרו יוס שמקריבין אותה (ת"כ פרק יב: (י) בלולה בשמן. זו
 מנחת נדבה: וחרבה. זו מנחת חוטא ומנחת קנאות שאין בהן שמן: (יב) אם
 על תודה יקריבנו. אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו, כגון יורדי הים

בעל הטורים
 (1) לכל בני אהרן תהיה איש באחיו. וסמך ליה 'זואת תורת'. לומר ששנים שעוסקין
 בתורה נעשים כאחים. ואף אם מקנטרים זה את זה. כדרשין 'את רוב בסופה':
 וכל ממשעין חף מחילוק עורות: ט שכל משמר נחלק לשה או לשבעה צמי אבות וכל צמי אבות את יומו: י פ' מנחת סולת המפורשת בויקרא: ב ואחר החלוקה היה חופה אותה: ל דכבר כתוב ויקריב על זבח
 התודה חלות גו', אלא ללמד שאין הלחם קדוש כ':

עיקר שפתי חכמים
 ג שדינס שרעו עד שיסתאבו ומדמיו יקריבו עולה. ולריך שיהיו ניסקין לרעה, ר"ל שיומסרו לרועה, אבל
 משניקת לרעה ושחטו סתם כשר: ד דלון כפרה אלא בדם: ה תורה אחת מוסב על הכהן אשר יכפר בו
 וגו': ו פ' שלח העריב שמשו: ז פ' הטמאים שריכין להביא קרבן למחר: ח לעיל מיטעס מחלוקת בשר
 וכלן ממשעין חף מחילוק עורות: ט שכל משמר נחלק לשה או לשבעה צמי אבות וכל צמי אבות את יומו: י פ' מנחת סולת המפורשת בויקרא: ב ואחר החלוקה היה חופה אותה: ל דכבר כתוב ויקריב על זבח
 התודה חלות גו', אלא ללמד שאין הלחם קדוש כ':

בְּיוֹם קָרְבָנוּ יֹאכַל לֹא יִנְיַח מִמֶּנּוּ עַד-בֶּקֶר: טו וְאִם-נָדַר אֹ
או נִדְבָה זֶבַח קָרְבָנוּ בְּיוֹם הַקָּרִיבוֹ אֶת-זִבְחוֹ יֹאכַל
וּמִמַּחֲרַת וְהַנּוֹתֵר מִמֶּנּוּ יֹאכַל: יז וְהַנּוֹתֵר מִבֶּשֶׂר הַזֶּבֶחַ
בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשְׂרָף: יח וְאִם הָאֵכָל יֹאכַל מִבֶּשֶׂר-
זֶבַח שְׁלָמָיו בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יִרְצֶה הַמִּקְרִיב אֹתוֹ לֹא
יִחָשֵׁב לוֹ פְּגוּל יִהְיֶה וְהִנָּפֵשׁ הָאֵכָלֹת מִמֶּנּוּ עֹנֶה תִּשָּׂא:
יט וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר-יִגַע בְּכָל-טָמֵא לֹא יֹאכַל בָּאֵשׁ יִשְׂרָף
וְהַבֶּשֶׂר כָּל-טָהוֹר יֹאכַל בֶּשֶׂר: כ וְהִנָּפֵשׁ אֲשֶׁר-תֹּאכַל
בֶּשֶׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לִיהוָה וְטָמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָהּ
הִנָּפֵשׁ הֵהוּא מֵעַמִּיָּה: כא וְנָפֵשׁ כִּי-תִגַע בְּכָל-טָמֵא
בְּטָמְאֵת אָדָם אוּ בְּבַהֲמָה טָמְאָה אוּ בְּכָל-שֶׁקֶץ טָמֵא
וְאֵכָל מִבֶּשֶׂר-זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לִיהוָה וְנִכְרְתָהּ הִנָּפֵשׁ
הֵהוּא מֵעַמִּיָּה: כב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: כג דַּבֵּר
אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל-חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֵז לֹא
תֹאכְלוּ: כד וְחֵלֶב נְבִלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יַעֲשֶׂה לְכָל-מְלֹאכֶה
וְאֵכָל לֹא תֹאכְלוּהוּ: כה כִּי כָל-אֵכָל חֵלֶב מִן-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
יִקְרִיב מִמֶּנָּה אִשָּׁה לִיהוָה וְנִכְרְתָהּ הִנָּפֵשׁ הָאֵכָלֹת

ביום קרבנה יאכל לא יניח
או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את-זבחו יאכל
וממחרת והנותר ממנו יאכל: יז והנותר מבשר הזבח
ביום השלישי באש ישרף: יח ואם האכל יאכל מבשר-
זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא
יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא:
יט והבשר אשר יגע בכל-טמא לא יאכל באש ישרף
והבשר כל-טהור יאכל בשר: כ והנפש אשר-תאכל
בשר מזבח השלמים אשר ליהוה וטמאתו עליו ונכרתה
הנפש ההוא מעמיה: כא ונפש כי-תגע בכל-טמא
בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל-שקץ טמא
ואכל מבשר-זבח השלמים אשר ליהוה ונכרתה הנפש
ההוא מעמיה: כב וידבר יהוה אל-משה לאמר: כג דבר
אל-בני ישראל לאמר כל-חלב שור וכשב ועז לא
תאכלו: כד וחלב נבילה וחלב טרפה יעשה לכל-מלאכה
ואכל לא תאכלוהו: כה כי כל-אכל חלב מן-הבהמה אשר
יקריב ממנה אשה ליהוה ונכרתה הנפש האכלת

כ"ט

וגו' והבשר תאכל (דברים יב: כז) יכול לא יאכלו שלמים אלא הצעלים לכך
לאמר כל טהור יאכל בשר (ת"כ ס"ז): והבשר כל טהור יאכל בשר.
כלומר כל מה שאסרתי לך בחטאת ואשם שאם ילאו חוץ לקלעים אסורין כמו
שכתוב בחזק אהל מועד יאכלוהו (לעיל וט): בבשר זה אני אומר לך כל טהור
יאכל בשר אפילו בכל העיר: (ב) וטמאות עליו. צ בטומאת הגוף הכתוב
מדבר (ת"כ פרק יד ג-ו; זכחיס מג): אכל טהור שאכל את הטמא אינו ענוש
כרת אלא אזוהרה והבשר אשר יגע בכל טמא וגו' (פסוק יט) ואזוהרת טמא
שאכל את הטהור אינה מפורשת בתורה אלא חכמים למדוה ק בגזירה שזה.
ג' כריתות אמורות באוכלי קדשים בטומאת הגוף ורשום רבותינו ז"ל
בשבעות (ו) אחת לכלל, ואחת לפרט, ואחת ללמד על קרבן עולה ויורד שלא
לאמר אלא על טומאת מקדש וקדשיו: (בד) יעשה לכל מלאכה. זא ולימד
על החלב ר שאינו מטמא טומאת נבלות (פסחים כג): ואכל לא תאכלוהו.
אמרה תורה יצוא איסור נבילה וטרפה וחול על איסור חלב שאם אכלו
יתחייב אף על לאו של נבילה (חולין לז) ולא תאמר אין איסור חל על איסור:

ביום קרבנו יאכל. וכזמן בשרה מ זמן לחמה: לא יניח ממנו עד בוקר.
אכל אוכל הוא כל הלילה. אם כן למה אמרו עד חלות, כדי להרחיק האדם מן
העצירה (ת"כ ס"ה; זכרות ז): (טז) ואם נדר או נדבה. שלא הביאה על
הודאה של נס אינה טעונה לחם ונאכלת לשני ימים כמו שפורש צענין:
וממחרת והנותר ממנו נ בראשון יאכל. והנותר ממנו יאכל וי"ו ז'
יתירה היא ויש כמוה הרבה במקרא כגון ואלה בני זבעון ואיה וענה ובראשית
לו:כד) תת וקדש וזבח מרמס (והיאל ת:יג): (יח) ואם האכל יאכל וגו'.
במחשך בשחיטה לאכלו בשלישי הכתוב מדבר. יכול אם אכל ממנו בשלישי
יפסל למפרט, ת"ל המקריב אותו לא יחשב, ס בשעת הקרבה הוא נפסל
ואינו נפסל בשלישי (ת"כ פרשתא תא; זכחיס כט). וכן פירושו, בשעת הקרבתו
לא תעלה זאת במחשבה ואם חשב פגול יהיה: והנפש האוכלת ממנו. ע
אפילו בתוך הזמן עונה תשא: (יט) והבשר. של קדש שלמים אשר יגע
בכל טמא לא יאכל: והבשר. לרבות פ אבר שילא מקלותו שהפנימי מותר
(ת"כ פרשתא טו): כל טהור יאכל בשר. מה ת"ל לפי שגא' ודם זבחין ישפך

בעל הטורים

(יט) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל. הפסוק מתחיל ב"בשר" ומסיים ב"בשר". לומר שאם טמא הבשר מקצתו, נטמא כולו:

עיקר שפתי חכמים

מז ר"ל שנאלץ ג"כ ליום ולילה כמו הקרבן: נ דלא תאמר דקאי והותר ממנו על יום השני יאכל ביום השלישי, דהא כתיב לקמן ואם האכל גו' ביום השלישי לא ירעה גו'. לכ"פ פירוש דוממחרת קאי אלמטה, ויתפרש והותר ממנו ממחרת ליום הראשון, והו"ו דוהותר הוא יתורא. ומדלא כתיב והותר ממנו ממחרת יאכל למדו שנאכלת לכתחלה לשני ימים: ס ר"ל שבשעת הקרבה לא יחשב לאכלו ביום השלישי, היינו חוץ לזמן, כי הוא מפגל את הקרבן במחשבתו. ואם חשב לאכלו חוץ לזמן, כמו חוץ לפזרה בקדשים קלים וחוץ לקלעים בקדשי קדשים, נפסל הקרבן ולא נתפגל: ע מאחר שכבר נתפגל במחשבה: ב שילא מקלת אבר חוץ לפזרה בקדשי קדשים, או בקדשים קלים חוץ לתומת ירושלים, ואם, מ"מ שהנימי הנשאר מותר באכילה: צ דיליף וטומאתו דכאן מטומאתו דכתיב גבי פרה, ושם מפורש טומאת הגוף: ק מן ולא יטמאו את מחניהם צ' נשא: ר דלהיתר הנאה כבר כתיב גבי נבלה לגר אשר בשעריך תפגנה ואכלה או מכור וגו'. א"כ ב' בא הכתוב יעשה לכל מלאכה להסיר למשת עורות בחלב וכדומה מהם, דאזינו מטמא:

מַעֲמִיָּה: כו וְכַל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לְעוֹף וְלִבְהֵמָה: כז כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹאכַל כָּל־דָּם וְנִכְרַתְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מַעֲמִיָּה: כח וּמִלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָא: כט מִלַּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימְרָא דְמִקְרַב יְת גִּבְסַת קוּדְשֵׁיא קָדָם יְיָ יִתְּי יְת קָרְבָּנָה לְקָדָם יְיָ מִנְכַסַּת קוּדְשׁוּהִי: לוֹדוּהִי יִתְּוֹן יְת קָרְבָּנָא דִּי יְת תְּרַבָּא עַל חַדְיָא יִתְנָה יְת חַדְיָא לְאַרְמָא יְתָה אַרְמוּתָא קָדָם יְיָ: לא וַיִּסַּק פְּהֵנָא יְת תְּרַבָּא לְמִדְבָּחָא וַיְהִי חַדְיָא לְאַהֲרֹן וּלְבִנָּוָהִי: לב וַיִּתְּ שׁוֹקָא דְיִמְיָנָא תַתְּנֹן אַפְרָשׁוּתָא לְכַהֲנָא מִנְכַסַּת קוּדְשִׁיכוֹן: לג דְמִקְרַב יְת דָּם גִּבְסַת קוּדְשֵׁיא וְיְת תְּרַבָּא מִבְּנֵי אַהֲרֹן לָה תְהִי שׁוֹקָא דְיִמְיָנָא לְחֵלְקִי: לד אַרְי יְת חַדְיָא דְאַרְמוּתָא וְיְת שׁוֹקָא דְאַפְרָשׁוּתָא נְסִבִּית מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְכַסַּת קוּדְשִׁיחוֹן וַיְהִיבִית יְתָהוֹן לְאַהֲרֹן פְּהֵנָא וּלְבִנָּוָהִי לְקָדָם עֲלָם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לה דָּא רְבוּת אַהֲרֹן וְרְבוּת בְּנָוָהִי מְקַרְבָּנָא דִּי בִיּוֹמָא דְקָרִיב יְתָהוֹן לְשִׁמְשָׁא קָדָם יְיָ: לו דִּי פְקִיד יְיָ לְמַתָּן לְהוֹן בִּיּוֹמָא דְרַבִּי יְתָהוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קָדָם עֲלָם לְדְרִיָּהוֹן: לה דָּא אֹרִיָּתָא לְעֵלְתָא לְמִנְחָתָא וּלְחַטָּאתָא וּלְאַשְׁמָא וּלְקָרְבָּנָא וּלְגִבְסַת קוּדְשֵׁיא: לה דִּי פְקִיד יְיָ יְת מֹשֶׁה בְּטוֹרָא דְסִינֵי בִיּוֹמָא

כח וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: כט דְבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמְקַרִיב אֶת־זִבְחַ שְׁלַמִּי לַיהוָה יָבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִזְבַּח שְׁלַמִּי: ל וַיִּדְּיוּ תְּבִיאִינָה אֶת אֲשֵׁי יְהוָה אֶת־הַחֶלֶב עַל־הַחֹזֶה יָבִיאֲנוּ אֶת הַחֹזֶה לְהַנִּיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לְפָנֵי יְהוָה: לא וְהַקְטִיר הִכִּהֵן אֶת־הַחֶלֶב הַמִּזְבָּחָה וְהָיָה הַחֹזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו: לב וְאֵת שׁוֹק הַיְמִיִן תְּתַנּוּ תְּרוּמָה לְכַהֲן מִזְבְּחֵי שְׁלַמִּיכֶם: לג הַמְקַרִיב אֶת־דָּם הַשְּׁלַמִּים וְאֶת־הַחֶלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לֹו תְהִיָּה שׁוֹק הַיְמִיִן לְמִנְחָה: לד פִּי אֶת־חֹזֶה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזְבְּחֵי שְׁלַמִּיהֶם וְאֵתָן אֲתֶם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחַק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לה זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו מֵאֲשֵׁי יְהוָה בְּיוֹם הַקָּרִיב אֲתֶם לְכַהֵן לַיהוָה: לו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְתַת לָהֶם בְּיוֹם מִשְׁחוֹ אֲתֶם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתָם: לה זֹאת הַתּוֹרָה לְעֵלָה לְמִנְחָה וּלְחַטָּאת וּלְאַשָּׁם וּלְמִלּוּאִים וּלְזִבְחַ הַשְּׁלַמִּים: לח אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינֵי בְּיוֹם

את החלב על החזה וביאנו. ואת החזה למה מביא, להניף אותו ב הוא מביאו, ולא שיהא הוא מן האשים. לפי שנאמר את אשי ה' את החלב על החזה, יכול שיהא אף החזה לאשים, לכך נא' את החזה להניף וגו': (לא) והקטיר הבהן את החלב. ואח"כ והיה החזה לאהרן ג למדנו שאין הבשר נאכל צמוד שהאימורים למטה מן המזבח (פ"כ פרק עז:; פסחים נט:); (לב) שוק. מן הפרק של ארכובה הנמכרת עם הראש ד עד הפרק האמצעי שהוא סוכך של ירך וס"א רגלו וחולין קלד: (לג) המקריב את דם השלמים וגו'. מי שהוא ראוי לזריקתו ולהקטיר חלבו ילא טמא צשעת זריקת דמים [או צשעת הקטיר חלבים] שאינו חולק צבצר (פ"כ פרק עז-ח; זכחים נח:); (לד) התנופה. התרומה. ה מוליך ומביא מעלה ומוריד (מנחות סא:); (לו) ולמלואים. ליום חינוך הכהונה:

בעל הטורים
 (ל) להניף אותו. בגימטריא מוליך ומביא ומעלה ומוריד. לכן בפרשה שלש פעמים "תנופה", ואחת מהם "התנופה", והיא אתי לרבוני עוד אחד ויהיו ארבע, שמוליך ומביא לארבע רוחות. ושתי פעמים "תרומה", שמעלה ומוריד:
 (ל) אלא למד שאין מלמטה כו': א ממש ברוב עם לכן צענין ג' כהנים: ב וקאי את החזה אלמטה להניף אותו: ג דמדכתיב צשעת זריקת דמים ונמלא החזה למטה כו': ד ככר העיר ע"ה הוי"ט בספ"י דחולין ד"ה עד סוכך כו' למה שבך רש"י לת"ק ומפרש אליבא דר' יהודה שאין הלכה כמותו, וכן הסמ"ג עשין סי' קפ"ג העיר ע"ה: ה דהגפה הוא היך והיך ללדין, ותרומה מלשון הרמה למעלה ומיילא מוריד ג"כ. ונותנין את האמור צוה צוה, ששניהם לריבין תרומה והגפה:

מעמה: כו וכל דמא לא תיכלון בכל מושבתיכון לעופא ולבעירא: כז כל אנשא די ייכול כל דמא וישתיציי אנשא הווא מעמה: כח ומליל יי עם משה למימר: כט מלל עם בני ישראל למימר דמקרב ית גכסת קודשיא קדם יי יתי ית קרבנה לקדם יי מנכסת קודשוהי: לו דוהי יתוון ית קרבניא דיי ית תרבא על חדיא יתנה ית חדיא לארמא יתה ארמותא קדם יי: לא ויסק פהנא ית תרבא למדבחה ויהי חדיא לאהרן ולבנוהי: לב וית שוקא דימינא תתנון אפרשותא לכהנא מנכסת קודשיכוון: לג דמקרב ית דם גכסת קודשיא וית תרבא מבני אהרן לה תהי שוקא דימינא לחלק: לד ארי ית חדיא דארמותא וית שוקא דאפרשותא נסבית מן בני ישראל מנכסת קודשיהון ויהבית יתהון לאהרן פהנא ולבנוהי לקדם עלם מן בני ישראל: לה דא רבות אהרן ורבות בנוהי מקרבניא דיי ביומא דקריב יתהון לשמשא קדם יי: לו די פקיד יי למתן להון ביומא דרבי יתהון מן בני ישראל קדם עלם לדריהון: לה דא אורייתא לעלתא למנחתא ולחטאתא ולאשמא ולקרבניא ולגכסת קודשיא: לה די פקיד יי ית משה בטורא דסיני ביומא

(כו) לעוף ולבהמה. פרט לסד דגים וחגבים (פ"כ פרשתא ייאי; כריתות כ:); בכל מושבותיכם. לפי שיהא חובת הגוף ואינה חובת קרקע ש נהגת בכל מושבות וזמנסת קידושין צפ"א (דף לו:); מפרש למה הולך לומר: (ל) ידיו תביאינה וגו'. מהתא יד הבעלים למעלה והחלב והחזות נתונין זה ת יד כהן מלמטה ומניפן (מנחות סא:); את אשי ה'. ומה הן האשים, את החלב: על החזה וביאנו. כשמביאו מצית המטבחים נותן החלב על החזה וכשנותו ליד [והכהן] המניף נמלא החזה למעלה והחלב למטה וזה האמור במקום אחר שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף וגו' (להלן יטו:); ולאחר התנופה נותנו לכהן המקטיר ונמלא החזה למטה, וזה שנא' וישמו את החלבים על החזות ויקטיר החלבים המזבחה (להלן עט:); למדנו א שגלשה כהנים וקוקין לה. כך מפורש במנחות (סז:).

עיקר שפתי חכמים
 ש דס"ה הואיל צעניא דקרבנות כתיבי, וקא צומן דזוכא קרבן נאסר דס. וכן חזן לומר דבכל מושבותיכם צוה לרבות אף דס דגים וחגבים, דכבר אימעיט מלשון ולבהמה, כמ"ס רש"י לפני זה. ולכן הקדים רש"י המיעוט של עוף ולבהמה לפני מושבותיכם, אף כי בקרא כתיב בכל מושבותיכם לפני לעוף ולבהמה: ת דמלניו שריך ג"כ יד כהן, מדכתיב גבי צבורים ולקח הכהן העגל מידך, הא כילד, יד הבעלים מלמטה כו': א ממש ברוב עם לכן צענין ג' כהנים: ב וקאי את החזה אלמטה להניף אותו: ג דמדכתיב צשעת זריקת דמים ונמלא החזה למטה כו': ד ככר העיר ע"ה הוי"ט בספ"י דחולין ד"ה עד סוכך כו' למה שבך רש"י לת"ק ומפרש אליבא דר' יהודה שאין הלכה כמותו, וכן הסמ"ג עשין סי' קפ"ג העיר ע"ה: ה דהגפה הוא היך והיך ללדין, ותרומה מלשון הרמה למעלה ומיילא מוריד ג"כ. ונותנין את האמור צוה צוה, ששניהם לריבין תרומה והגפה:

צוֹתוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת־קַרְבָּנֵיהֶם לַיהוָה
בְּמִדְבַר סִינַי: פ

רביעי [ח] א וַיִּדְבֵר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: ב קַח אֶת־אֶהֱרֹן
וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וְאֶת הַבְּגָדִים וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת אֶרֶץ
הַחֹטְאֹת וְאֶת שְׁנֵי הָאֵילִים וְאֶת סַל הַמִּצּוֹת: ג וְאֶת כָּל־
הָעֵדָה הַקְהָל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ד וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקְהַל הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
ה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעֵדָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
לַעֲשׂוֹת: ו וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־אֶהֱרֹן וְאֶת־בָּנָיו וַיִּרְחֹץ אֹתָם
בַּמַּיִם: ז וַיִּתֵּן עֲלֵיו אֶת־הַכֹּהֲנָת וַיַּחְגֵּר אֹתוֹ בְּאַבְנֵט וַיִּלְבַּשׁ
אֹתוֹ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עֲלָיו אֶת־הָאֶפֶד וַיַּחְגֵּר אֹתוֹ בְּחֹשֶׁב
הָאֶפֶד וַיֹּאפֶד לוֹ בּוֹ: ח וַיִּשֶׂם עֲלָיו אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־
הַחֹשֶׁן אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתְּמִיּוֹם: ט וַיִּשֶׂם אֶת־הַמִּצְנֶפֶת
עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּשֶׂם עַל־הַמִּצְנֶפֶת אֶל־מוֹל פָּנָיו אֶת צִיץ הַזָּהָב
נֹזֵר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: י וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־
שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וַיִּמְשַׁח אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בוֹ
וַיִּקְדָּשׁ אֹתָם: יא וַיִּז מִמֶּנּוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּמְשַׁח
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ לְקַדְּשָׁם:
יב וַיִּצַק מִשְׁמֵן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אֶהֱרֹן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ
לְקַדְּשׁוֹ: יג וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי אֶהֱרֹן וַיִּלְבַּשֶׂם כֹּהֲנָת
וַיַּחְגֵּר אֹתָם אַבְנֵט וַיַּחְבֹּשׁ לָהֶם מַגְבָּעוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: חמישי יד וַיִּגַּשׁ אֶת פֶּר הַחֹטְאֹת וַיִּסְמֹךְ אֶהֱרֹן וּבָנָיו
אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ פֶּר הַחֹטְאֹת: טו וַיִּשְׁחֹט וַיִּקַּח מִשָּׂה אֶת־הַדָּם וַיִּתֵּן עַל־

דפקדה ית בני ישראל לקרבא ית
קרבנהון קדם יי במדברא דסיני:
א ומליל יי עם משה למימר:
ב קרב ית אהרן וית בנוהי עמה
וית לבושיא וית משחא דרבותא
וית תורא דחטאתא וית תרין
דכרין וית סלא דפטייריא: ג וית
כל כנשתא אכנש לתרע משפן
זמנא: ד ועבד משה כמא די פקיד
יי יתה ואתכנישת כנשתא
לתרע משפן זמנא: ה ואמר משה
לכנשתא דין פתגמא די פקיד יי
למעבד: ו וקריב משה ית אהרן
וית בנוהי ואסחי יתהון כמנא:
ז ויהב עלוהי ית כותונא וזרו יתה
בהמיןא ואלבש יתה ית מעילא
ויהב עלוהי ית אפודא וזרו יתה
בהמין אפודא ואתקן לה בה:
ח ושוי עלוהי ית חושנא ויהב
לחושנא ית אוריא וית תמניא:
ט ושוי ית מצנפתא על רישה
ושוי על מצנפתא לקבל אפוהי
ית ציצא דדהבא כלילא
דקודשא כמא די פקיד יי ית
משה: י ונסיב משה ית משחא
דרבותא ורבי ית משכנא וית כל
די בה וקדיש יתהון: יא ואדי מנה
על מדבחא שבע זמנין ורבי ית
מדבחא וית כל מנוהי וית כיורא
וית בסיסה לקדשותהון:
יב ואריק ממשחא דרבותא על
רישא דאהרן ורבי יתה
לקדשותה: יג וקריב משה ית
בני אהרן ואלבשונן כותונין
וזרו יתהון המנינן ואתקן
להון כובעין כמא די פקיד
יי ית משה: יד וקרב ית תורא
דחטאתא וסמך אהרן ובנוהי
ית ידיהון על ריש תורא
דחטאתא: טו ונכס ונסיב
משה ית דמא ויהב על

* חצי התורה בפסוקים
כ"ט
(ב) קח את אהרן. פרהש ז' נלמרה | שצפת ימים קודם הקמת המשכן שאין מוקדם ומאוחר בתורה (פסחים י:): קח את אהרן. קחנו בדברים ומשכהו (ת"כ מלוואים פרשהא א:ב): ואת פרה החטאת וגוי. אלו האמורים בענין לוואת המלוואים בואתה תלוה (שמות כט) ועכשיו ביום ראשון למלוואים חזר וזרו שצפת מעשה: (ג) הקהל אל פתח אהל מועד. זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה ויק"ר יט: (ד) זה הדבר. ז דברים שתרשו שאני עושה לפניכם
(ב) קח את אהרן. פרהש ז' נלמרה | שצפת ימים קודם הקמת המשכן שאין מוקדם ומאוחר בתורה (פסחים י:): קח את אהרן. קחנו בדברים ומשכהו (ת"כ מלוואים פרשהא א:ב): ואת פרה החטאת וגוי. אלו האמורים בענין לוואת המלוואים בואתה תלוה (שמות כט) ועכשיו ביום ראשון למלוואים חזר וזרו שצפת מעשה: (ג) הקהל אל פתח אהל מועד. זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה ויק"ר יט: (ד) זה הדבר. ז דברים שתרשו שאני עושה לפניכם
זוני הקצ"ה לעשות, ואל תאמרו לכבודי ולכבוד אחי אני עושה. וכל הענין הזה דפרשת המלוואים פירשתי בואתה תלוה (סו:): (ח) את האורים. כתב של סס המפורש: (ט) וישם על המצנפת. פתילי תכלת הקצועים בלין ח כתן על המלנפת נמלא הלין תלוי במלנפת: (יא) וזו ממנו על המזבח. לא ידעתי היכן נלשוהו בזהאזות הללו: (יב) ויצק. וימשח. בתחלה יולק על ראשו ואח"כ נותן בין ריסי עיניו ומושך באלבטו מזה לזה (כריפות ה:): (יג) ויחבש. ל' קשישה:
עיקר שפתי חכמים
ו דקמת המשכן היה כר"ח ניסן, והמלוואים החזילו כ"ג אדר. ומ"ש דכתיב ופתח אהל מועד תשבו וגו', אף שלא הוקם עוד, אך לזוים שישבו במקום הגועד: ז כי כאן לא מוכר שום דבר שיאמר עליו זה הדבר. לכ"פ דברים שתרשו בו: ח ע"י לעיל כ"פ תלוה (שמות כה, לו) כרש"י שם דביאר הכל בלך הישב:

קָרַנְתָּ מִדְּבַחַת סָחֹר סָחֹר
 בְּאַצְבָּעָה וְדָפִי יֵת מִדְּבַחַת וְיֵת
 דְּמָא אָרִיק לִיטוּדָא דְּמִדְּבַחַת
 וְקִדְשָׁה לְכַפְּרָא עֲלוּהִי: טו וְנָסִיב
 יֵת כָּל תְּרֵבָא דִּי עַל גְּזָא וְיֵת חֲצֵר
 כְּבֻדָּא וְיֵת תְּרַתִּין כְּלִין וְיֵת
 תְּרַבְּהֵן וְאַסְק מִשָּׁה לְמִדְּבַחַת:
 י וְיֵת תּוּרָא וְיֵת מִשְׁכָּה וְיֵת
 כְּסֵרָה וְיֵת אֲכֵלָה אוֹקִיד בְּנִרְא
 מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא כְּמָא דִּי פִקִּיד
 יי יֵת מִשָּׁה: יג וְקָרִיב יֵת דְּכֵרָא
 דְּעֵלְתָא וְסִמְכוֹ אֲהֵרֹן וּבְנוֹהִי יֵת
 ידִיהוֹן עַל רִישׁ דְּכֵרָא: טז וְנָבֵס
 וְזָרַק מִשָּׁה יֵת דְּמָא עַל מִדְּבַחַת
 סָחֹר סָחֹר: יז וְיֵת דְּכֵרָא פְּלִיג
 לְאַבְרוּהִי וְאַסְק מִשָּׁה יֵת רִישָׁא
 וְיֵת אֲבָרִיא וְיֵת תְּרֵבָא: יח וְיֵת גְּזָא
 וְיֵת כְּרַעֲיָא חֲלִיל כְּמִיא וְאַסְק
 מִשָּׁה יֵת כָּל דְּכֵרָא לְמִדְּבַחַת
 עֲלֵתָא הוּא לְאַתְקֵבְלָא בְּרַעֲוָא
 קָרְבָּנָא הוּא קָדָם יי כְּמָא דִּי פִקִּיד
 יי יֵת מִשָּׁה: כב וְקָרִיב יֵת דְּכֵרָא
 תְּנִיבָא דְּכֵר קָרְבָּנָא וְסִמְכוֹ אֲהֵרֹן
 וּבְנוֹהִי יֵת יְדִיהוֹן עַל רִישׁ דְּכֵרָא:
 כג וְנָבֵס וְנָסִיב מִשָּׁה מִן דְּמָא וְיֵהֵב
 עַל רוּם אוֹדָנָא דְּאֲהֵרֹן דִּימִינָא
 וְעַל אֲלִיּוֹן יְדֵה דִּימִינָא וְעַל אֲלִיּוֹן
 רְגֵלָה דִּימִינָא: כד וְקָרִיב יֵת בְּנֵי
 אֲהֵרֹן וְיֵהֵב מִשָּׁה מִן דְּמָא עַל רוּם
 אוֹדָנָהוֹן דִּימִינָא וְעַל אֲלִיּוֹן
 יְדִיהוֹן דִּימִינָא וְעַל אֲלִיּוֹן
 רְגֵלָהוֹן דִּימִינָא וְזָרַק מִשָּׁה יֵת
 דְּמָא עַל מִדְּבַחַת סָחֹר סָחֹר:
 כה וְנָסִיב יֵת תְּרֵבָא וְיֵת אֲלִיָּתָא
 וְיֵת כָּל תְּרֵבָא דִּי עַל גְּזָא וְיֵת חֲצֵר
 כְּבֻדָּא וְיֵת תְּרַתִּין כְּלִין וְיֵת
 תְּרַבְּהֵן וְיֵת שׁוֹקָא דִּימִינָא:
 כו וּמִסְלָא דְּפִטְרִיא דִּי קָדָם יי
 נָסִיב גְּרַצְתָּא פִּטְרִיא חֲדָא
 וּגְרַצְתָּא דְּלַחַם מִשָּׁח חֲדָא
 וְאַסְפּוּג חֲדָא וְשׁוּי עַל תְּרֵבָא
 וְעַל שׁוֹקָא דִּימִינָא: כז וְיֵהֵב יֵת
 כָּלָא עַל יְדֵי אֲהֵרֹן וְעַל יְדֵי
 בְּנוֹהִי וְאַרְם יֵתְהוֹן אֲרָמָא
 קָדָם יי: כח וְנָסִיב מִשָּׁה יֵתְהוֹן
 אֲהֵרֹן וְעַל כְּפֵי בְּנֵי וַיִּנָּף אֶתְם תְּנוּפָה לְפָנֵי יְהוָה: כח וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶתְם

כ"ט

המלאים. איל השלמים שמלואים ל' שלמים שממלאים ומשלימים את
 הכהנים זככהונס (ת"כ מלואים כ: (כו) וחלת לחם שמן. היא רבוכה ט
 שהיה מרצה זה שמן כנגד החלות והרקיקין כך מפורש בזמנות (שח):

בעל הטורים

ח (כב) המלאים. חסר כתיב, כי נהפך לחם לתוגה:

(טו) ויחטא את המזבח. חטאו וטהרו מזרות להכנס לקדושה: ויקדשוהו.
 בעצודה זו: לכפר עליו. מעתה כל הכפרות: (טז) ואת יתרת הכבוד. על
 הכבוד (שמות כט:ג) לצד הכבוד. שהיה נוטל מעט מן הכבוד עמה: (כב) איל

עיקר שפתי חכמים

ט ולכן לא כתיב שמן רק אלא וחלת לחם:

מַעַל בְּפִיָּהֶם וַיִּקְטֹר הַמִּזְבֵּחַ עַל-הָעֹלָה מִלְאִים הֵם לְרִיחַ
 נִיחֹחַ אִשָּׁה הוּא לִיהוָה: ^{כט} וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת-הַחֹזֶה וַיְנַיֶּפֶהוּ
 תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵיל הַמִּלְאִים לְמֹשֶׁה הָיָה לְמִנְה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה: ^ל וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִשְׁמֶן
 הַמִּשְׁחָה וּמִן-הַדָּם אֲשֶׁר עַל-הַמִּזְבֵּחַ וַיִּזְו עַל-אֹהֲרֵן עַל-
 בְּגָדָיו וְעַל-בְּגָדָיו וְעַל-בְּגָדֵי בָנָיו אֹתוֹ וַיִּקְדַּשׁ אֶת-אֹהֲרֵן
 אֶת-בְּגָדָיו וְאֶת-בְּגָדֵי בָנָיו וְאֶת-בְּגָדֵי בָנָיו אֹתוֹ: ^{לא} וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל-אֹהֲרֵן וְאֶל-בְּנָיו בְּשָׁלוֹ אֶת-הַבָּשָׂר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
 וְשֵׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסַל הַמִּלְאִים כַּאֲשֶׁר
 צִוִּיתִי לֵאמֹר אֹהֲרֵן וּבְנָיו יֹאכְלוּהוּ: ^{לב} וְהַנּוֹתָר בַּבָּשָׂר
 וּבַלֶּחֶם בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ: ^{לג} מִפִּטְיֹרֶיךָ וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תִצְאוּ
 שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם מְלֵאת יְמֵי מִלְאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים
 יִמְלֵא אֶת-יְדֵיכֶם: ^{לד} כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה
 לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: ^{לה} וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד תִּשְׁבוּ יוֹמָם
 וְלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת-מִשְׁמַרְתֵּי יְהוָה וְלֹא
 תָּמוּתוּ כִּי-כֵן צִוִּיתִי: ^{לו} וַיַּעַשׂ אֹהֲרֵן וּבְנָיו אֶת-כָּל-הַדְּבָרִים
 אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה בְּיַד-מֹשֶׁה: **ס ס ס**

מעל ידיהון ואסק למדבחה על
 עלתא קרבניא אנון לאתקבלא
 ברעוא קרבנא הוא קדם יי:
 כט ונסיב משה ית חדיא וארמה
 ארמא קדם יי מדבר קרבניא
 למשה הנה לחלק כמא די פקיד
 יי ית משה: לו נסיב משה
 מממשחא דרבותא ומן דמא די
 על מדבחה ואדי על אהרן על
 לבושוהי ועל בגוהי ועל לבושי
 בגוהי עמה וקדיש ית אהרן ית
 לבושוהי וית בגוהי וית לבושי
 בגוהי עמה: לא ואמר משה
 לאהרן ולבגוהי בשילו ית
 בסרא בתרע משפן זמנא ותמן
 תיכלון יתה וית לחמא די בסל
 קרבניא כמא די פקדית למימר
 אהרן ובגוהי ייכלונה:
 לב ודאשתאר בבשרא ובלחמא
 בגורא תוקדון: לג ומתרע משפן
 זמנא לא תפקון שבעא יומין עד
 יום משלם יומי קרבניכון ארי
 שבעא יומין יקרב ית קרבניכון:
 לד כמא די עבד ביומא הדין
 פקיד יי למעבד לכפרא עליכון:
 לה ובתרע משפן זמנא תיתבון
 יממא וליליא שבעא יומין
 ותטרון ית משרת מימרא דיי
 ולא תמותון ארי כן אתפקדית:
 לו ועבד אהרן ובגוהי ית כל
 פתגמיא די פקיד יי בינא
 דמשה:

צ"ו פסוקים. צ"ו סימן.

רש"י
 שכה גדול טעון פרישה קודם יום הכפורים שבעת ימים וכן הכהן השורף
 את הפרה (תורה כהנים שם לו; יומא ג:): (לה) ולא תמותו. ל הא אס לא
 תעשו כן הרי אסם חייבים מיתה: (לו) ויעש אהרן ובניו. מ להגיד שזמן
 שלא העו ימין ושמאל:

(בח) ויקטר המזבחה. י משה שמש כל שבעת ימי המלוואים בחלוק לבן
 (ע"ז לד): על העולה. אחר העולה ולא מנינו שוק של שלמים קרב בכל
 מקום חוק מזה: (לד) צוה ה' לעשות. כ כל שבעת הימים. ורבותינו
 דרשו, לעשות, זה מעשה פרה. לכפר, זה מעשה יום הכפורים. וללמד

בעל הטורים
 (לד) לעשת. חסר וי"ו. דאמרינן בפרק קמא דיומא. "לעשת" זו מעשה פרה. שהיו מוין עליו
 כל ששה ימים ולא היו מוין עליו בשבת:

עיקר שפתי חכמים
 י לפי שכלן נגמר עבודת המזבח לכך פירש"י כאן. ולכך שניה כלן ג"כ להקטיר גם את השוק על המזבח
 ולא נתנה ג"כ למנה כמו החזה, והוא כדי לעשות היכר בינו ובין אהרן, שהוא לא קיבל רק את החזה, ואהרן
 ובניו יקבלו את שניהם החזה והשוק: ב ולפי זה הוא מקרא קצר, ויספרש כאשר עשה ציוס הזה לזה ה'
 לעשות כל שבעת הימים ולדעת רז"ל יספרש הכתוב כאשר עשה ציוס הזה לזה ה' לעשות עוד הפעם, וזה כאשר יכינו מי פרה לטהר את העמאום, וכן כאשר יבואו לכפר עליכם, וזה ציוס הכפורים, דבשניהם טעון
 הכהן פרישה: ל דלגופיה לא אינטריך, דפשיטא דלא ימותו, ורק לדיוקא: בז ובזמנה מקומות פירשו כן. יש איזה מקומות שלא פירשו כן, ומפורש בברא"ס:

הפטרות שבת הגדול

שבת שלפני פסח קוראים אותה "שבת הגדול". יש נוהגים לקרות הפטרה זו רק כאשר ערב פסח חל בשבת.
 לדעת הגאון מוילנא מפטירין "וערבה" רק בשבת הגדול שאינו ערב פסח.
 ברב הקהלות קוראים "וערבה" תמיד בשבת שלפני פסח, בין כשחל בערב פסח בין כשחל ביום אחר. (ראה לבוש או"ח סימן תל.)

מלאכי ג:ד-כד

[ג] וְעָרְבָה לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם בִּימִי | וְהִיִּיתִי | עַד מְמָהָר בְּמִכְשָׁפִים וּבְמִנְאָפִים וּבְנִשְׁפָּעִים
 עוֹלָם וּכְשָׁנִים קְדַמְנִיּוֹת: ה וְקִרְבָּתִי אֵלֵיכֶם לְמִשְׁפָּט | לְשֹׁקֵר וּבַעֲשָׂקֵי שְׂכָר־שְׂכִיר אֲלִמְנָה וַיְתוֹם וּמִטִּי-גֹר

וַיִּקְשֹׁב יְהוָה וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוּרֹן לְפָנָיו לִירְאֵי
 יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ: ^ח וַהֲיוּ לִי אֱמֹר יְהוָה צְבָאוֹת
 לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סִגְלָה וְחִמְלָתִי עֲלֵיהֶם כְּאֲשֶׁר
 יַחְמַל אִישׁ עַל-בְּנוֹ הַעֲבָד אֹתוֹ: ^{יח} וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם
 בֵּין צְדִיק לְרָשָׁע בֵּין עֹבֵד אֱלֹהִים לְאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ:
^{יט} כִּי-הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְעַר כְּתָנוּר וַהֲיוּ כָל-זָדִים וְכָל-
 עֹשֵׂה רָשָׁעָה קָשׁ וְלֹהֵט אֹתָם הַיּוֹם הַזֶּה אֲמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת אֲשֶׁר לֹא יַעֲזֹב לָהֶם שָׂרָשׁ וְעַנְף: ^כ וְזָרְחָה
 לָכֶם יְרֵאֵי שָׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמְרַפָּא בְּכַנְפֶיהָ
 וַיִּצְאֲתֶם וּפְשַׁתֶּם כְּעַגְלֵי מִרְבֵּק: ^{כא} וְעִסוֹתֶם רָשָׁעִים
 כִּי-יִהְיוּ אֲפֹר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם בַּיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי
 עֹשֶׂה אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ^{כב} זְכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדֵי
 אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתוֹ בְּחֶרֶב עַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל חֻקִּים
 וּמִשְׁפָּטִים: ^{כג} הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי
 הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא:
^{כד} וְהִשִּׁיב לְבַ-אֲבוֹת עַל-בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל-אֲבוֹתָם
 פֶּן-אֲבֹא וְהִפִּיתִי אֶת-הָאָרֶץ חָרָם:

הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא
 לְפָנָי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא:

וְלֹא יִרְאוּנִי אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ^ו כִּי אֲנִי יְהוָה לֹא
 שָׁנִיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי-יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם: ^ז לְמִימֵי אֲבֹתֵיכֶם
 סָרְתֶם מִחֻקֵי וְלֹא שָׁמַרְתֶּם שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה
 אֲלֵיכֶם אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְאַמַּרְתֶּם בְּמַה נָּשׁוּב:
^ח הַיִּקְבַּע אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קִבְּעִים אֹתִי וְאַמַּרְתֶּם
 בְּמַה קִּבְּעֵנוּךְ הַמַּעֲשֶׂה וְהַתְרוּמָה: ^ט בְּמֵאֲרָה אַתֶּם
 נֹאדִים וְאֹתִי אַתֶּם קִבְּעִים הַגּוֹי כָּלוֹ: ^י הִבִּיאוּ אֶת-כָּל-
 הַמַּעֲשֶׂה אֶל-בֵּית הָאוֹצֵר וַיְהִי טָרֶף בְּבֵיתִי וּבְחִנּוּנֵי
 נֹא בָזֹאת אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם-לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת
 אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם וְהִרִיקֹתִי לָכֶם בְּרֶכֶה עַד-בְּלִי-דֵי:
^{יא} וְגַעַרְתִּי לָכֶם בְּאֹכֵל וְלֹא-יִשְׁחַת לָכֶם אֶת-פְּרִי
 הָאֲדָמָה וְלֹא-תִשְׁכַּל לָכֶם הַגֶּפֶן בְּשֹׁדָה אֲמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת: ^{יב} וְאַשְׁרוּ אֶתְכֶם כָּל-הַגּוֹיִם כִּי-תִהְיוּ אַתֶּם
 אֶרֶץ חֹפֵץ אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ^{יג} חֲזֹקוּ עָלַי דְּבַרְיֶכֶם
 אֲמַר יְהוָה וְאַמַּרְתֶּם מֵה-נִדְבַרְנוּ עֲלֵיךְ: ^{יד} אֲמַרְתֶּם
 שׁוּא עֲבָד אֱלֹהִים וּמֵה-בָּצַע כִּי שָׁמַרְנוּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְכִי
 הִלְכְנוּ קְדַרְנִית מִפְּנֵי יְהוָה צְבָאוֹת: ^{טו} וְעַתָּה אֲנִי
 מְאַשְׁרִים זָדִים גַּם-נִבְנוּ עֹשֵׂי רָשָׁעָה גַם בָּחֲנוּ אֱלֹהִים
 וַיִּמְלְטוּ: ^{טז} אַז נִדְבַרוּ יְרֵאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ